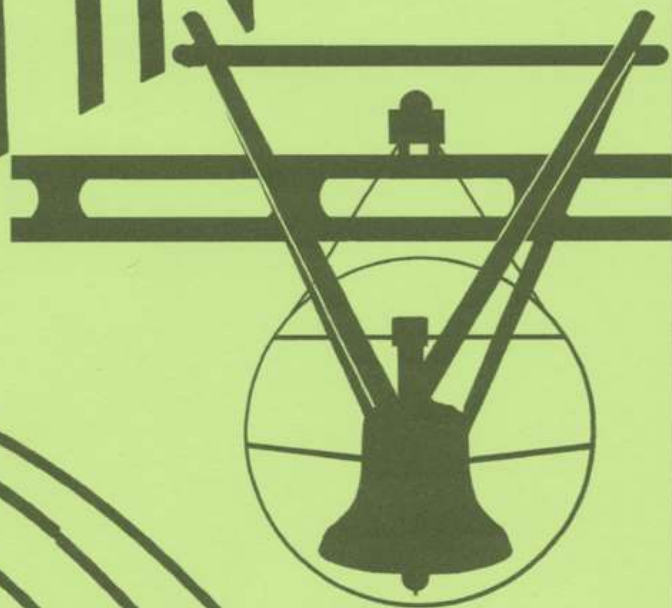

BULLETTIN

De Regenboog

Jaargang 44 nr. 7
nov.- dec. 2017

van de samenwerkende kerken in de Merenwijk
Leiden

Inhoudsopgave

<i>Visie</i>	1
<i>Redactioneel</i>	1
<i>Kijken naar wat komt</i>	2
<i>Heelheid van de Schepping: een ecooloog over Laudato Si'</i>	2
<i>Medeleven</i>	6
<i>Wekelijkse bloemengroet</i>	6
<i>Afscheidsviering</i>	6
<i>Jubileum Regenboogkoor</i>	7
<i>Jubileumviering 500 jaar Reformatie</i>	8
<i>Allerzielen buiten</i>	9
<i>Viering 5 november gedenken van onze dierbaren</i>	10
<i>Bijzondere viering in de Regenboog met Mobiel Theater Geurend Hooi</i>	10
<i>Paaskaars</i>	11
<i>Licht verbindt....</i>	12
<i>Uit de AKM...</i>	12
<i>De AKM en de centen</i>	13
<i>Jeugd Jongerenwerk</i>	14
<i>Litasverwendag op zondag 8 oktober</i>	14
<i>Kinderkerstfeest in de Regenboog</i>	15
<i>Project Kom Aan Tafel</i>	15
<i>Het sacrament van het Vormsel</i>	15
<i>Poëziemiddag "lief, liever, liefst"</i>	16
<i>Weinachtsoratorium van J.S. Bach</i>	16
<i>Film in de Regenboog</i>	16
<i>Aanvullingen Mierenboekje uitgave 21</i>	16
<i>Adventsretraite 2017</i>	16
<i>Op weg naar Kerst: klein Kerstconcert van Kamerkoor Vocalei</i>	17
<i>Stilte</i>	17
<i>Agenda</i>	18
<i>Rooster</i>	19

Visie

De Regenboog is een oecumenische geloofsgemeenschap voor denkers en doeners, voor iedereen die inspiratie en verbinding zoekt.

Vanuit verschillende tradities delen en vieren wij de liefde van Christus, zo kleurrijk als de regenboog.

In De Regenboog ben je welkom met je eigen verhaal en achtergrond.

In de voetsporen van Jezus willen wij verantwoordelijk leven met oog voor elkaar, mensen in de buurt en de wereld om ons heen.

Redactioneel

Het een na laatste Bulletin van 2017 opent met een Adventsgedicht. Daarna volgt een artikel van Ir Kees Nieuwerth, vicevoorzitter van de Raad van Kerken, over de encycliek *Laudato si'* van Paus Franciscus. Na een terugblik van Inge Smidt op haar afscheid, blikt Cor van den Berg terug op 45 jaar Regenboogkoor. De komende tijd zijn er diverse activiteiten waaraan u deel kunt nemen, zoals de viering van 500 jaar reformatie, vieringen van Allerzielen voor de wijk en voor de geloofsgemeenschap, en een theaterviering. Ook kunt u lezen waarom de Paaskaars vanaf 3 december al ontstoken is, wanneer u de kerkzaal binnenkomt.

De secretaris van de AKM doet verslag van de laatste vergaderingen en deelt onder meer mee, dat er op de ochtend van zondag 24 december en op Oudjaarsavond, geen viering is.

De penningmeester brengt u zoals in ieder Bulletin, op de hoogte van de financiële stand van zaken en de collecteopbrengsten.

Na enkele artikelen over jeugd- en jongerenwerk, waaronder uitnodigingen voor deelname aan Kom aan Tafel en het H. Vormsel, volgen uitnodigingen voor een filmavond, poëziemiddag en een avond in het teken van het Weinachtsoratorium van J.S. Bach.

Het Bulletin eindigt met informatie over een adventsretraite, een uitnodiging van het koor Vocalei, en de column van Frank Ressler.

De redactie wenst u een gezegende adventsperiode toe.

Kijken naar wat komt

Advent is kijken naar wat komt, hoewel er weinig zicht is. Je steekt een kaars aan in de nacht, omdat je iets van God verwacht een wereld waar het licht is.

Advent is kijken naar wat komt, zoals toen, lang geleden. Er werd een kind van God verwacht, een kind van licht, een kind vol kracht, een kind dat zorgt voor vrede

Advent is kijken naar wat komt. Advent is durven hopen. Het kerstkind is een nieuw begin. We slaan een weg van vrede in. Die moet je verder lopen.

Advent is kijken naar wat komt. Advent is durven dromen. Is licht zien in de duisternis, geloven dat God met ons is en dat zijn rijk zal komen.

Greet Brokerhof-van der Waa

Heelheid van de Schepping: een ecooloog over Laudato Si'

Inleiding van Ir. Kees Nieuwerth, vicevoorzitter Raad van Kerken, over de encycliek Laudato si' van Paus Franciscus, gehouden op werelddierendag in Bolsward.

Dank voor de uitnodiging om op deze bijzondere dag -de dag van St. Franciscus én dierendag- én deze bijzondere plek -de basiliek in Bolsward, één van de weinige basilieken in Nederland- mijn visie op de prachtige encycliek Laudato si' van Paus Franciscus met jullie te delen.

Toen ik nog een kind was vroeg ik mijn vader eens: 'zijn er ook bloemen, vlinders en vogels in de hemel?' Hij dacht hier even over na en zei toen -tot mijn diepe teleurstelling- 'dat denk ik niet'. Mijn reactie was: 'dan wil ik daar niet naar toe'...

Het zegt iets over mijn levenspad sedertdien. Ik koos voor de natuur en de ecologie.

Was werkzaam als vrijwilliger in de ontwikkelingssamenwerking in o.m. Kenia, Nigeria en Mali en werkte later bij het toenmalige Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in het natuur- en landschapsbeleid.

Mijn geestelijk thuis is het Religieus Genootschap der Vrienden, oftewel de Quakers, een klein ondogmatisch kerkgenootschap met een mystieke inslag en een sterke maatschappelijk betrokkenheid, één van de zogeheten historische Vredeskerken.

Geruime tijd mocht ik ons kerkgenootschap vertegenwoordigen in de Raad van Kerken in Nederland. Inmiddels verkoos de Raad van Kerken mij als vicevoorzitter en in die rol mag ik de Raad als geheel dienen.

Ecoloog

Echter, ik ben geen theoloog, maar dus een ecooloog. Maar let wel: ecologie en theologie hebben een belangrijke gemeenschappelijk deler, zoals we later in Laudato si' ook zullen zien: beide gaan over relaties: de relatie tussen planten en dieren, de relatie tussen mens en natuur, de relatie tussen God en mens....

De Paus spreekt in Laudato si' over ons 'gemeenschappelijk huis'. Dat voert terug op het Griekse 'oikos' -huis- waaraan zowel de eco-logie, de eco-nomie en ook de oecu-mene hun naam ontleen. Echter, de Paus wijst er nadrukkelijk op in deze prachtige encycliek dat de economie vergeten is dat de ecologie grenzen stelt aan de groei. En dat zijn we maar al te vaak vergeten....

Dit ondanks het feit dat reeds in de zeventiger jaren het rapport van de Club van Rome werd

gepubliceerd met de titel *Grenzen aan de Groei*.

In de tachtiger jaren, gedurende het Conciliair Proces voor Gerechtigheid, Vrede en Heelheid van de schepping publiceerde de Werkgroep Kerk en Milieu van de Raad van Kerken een serie kleine gespreksboekjes over relevante thema's, bijvoorbeeld over Verkeer en Vervoer, over Energie. Ik leverde een bijdrage aan een boekje getiteld *Geef ons ons dagelijks brood: over Voedsel en Landbouw*.

Al een aantal jaren ben ik ook actief lid van een werkgroep Economische en Ecologische Gerechtigheid van de Europese Raad van Kerken (de Conference of European Churches), waarvan meer dan 150 protestantse en orthodoxe kerken in heel Europa lid zijn.

Laudato Si'

De encycliciek telt zes hoofdstukken. Direct in het begin refereert de Paus aan zijn naamgever St. Franciscus die in het Zonnelied spreekt van 'onze zuster Aarde, die ons voedt en verscheidene vruchten voortbrengt met kleurrijke bloemen en kruiden' (LS 1). Verderop noemt hij St. Franciscus 'het voorbeeld van integrale ecologie' (LS 10), waaraan hij zelfs een heel hoofdstuk wijdt (IV). In de visie van de Paus zijn wij geroepen om net als St. Franciscus met een 'openheid van verwondering de natuur en het milieu (te) benaderen... en daarbij de 'taal van broederschap en schoonheid' (te) leren spreken (LS 11). Dat wij net als de Heilige Franciscus moeten leren 'ervan af te zien van de (natuurlijke) werkelijkheid een puur object van gebruik' te maken (LS 11, zie ook LS 82).

Dat we de natuur weer erkennen als 'een schitterend boek waarin God tot ons spreekt' (LS 12). Of elders: 'God heeft een schitterend boek geschreven, waarvan de letters de menigte schepselen zijn' (LS 84). Dat de Braziliaanse bisschoppen verklaarden dat 'de

natuur een manifestatie van God is, zij de plaats is van zijn tegenwoordigheid'...(LS 88). Dat vind ik prachtig: ook in mijn religieuze traditie is het gebruikelijk om eraan te herinneren dat God zich op twee manieren openbaart: in zijn Woord en in zijn Schepping! Niet voor niets heet het tweede hoofdstuk van deze encycliciek het Evangelie van de Schepping (LS 63).

Misbruik

In de inleiding stelt de Paus al aan de orde dat er echter sprake is van 'onverantwoord gebruik' en 'misbruik' van deze gave Gods, van schade die wij mensen aan de Schepping toebrengen, terwijl dit levende netwerk toch 'ons gemeenschappelijk huis' is (LS 1,2,3).

Verderop lezen we dat wij ons gedragen als 'een overheerser... en pure uitbuiters van de natuurlijke bronnen' (LS 11) die ons geschonken zijn. Hij wijst ons erop dat grenzeloze groei niet kan bestaan omdat dit gebaseerd is op de 'leugen' en de 'verkeerde veronderstelling' omtrent de oneindige beschikbaarheid van hulpbronnen (LS 106). Hij herinnert er ons bovendien aan dat 'op ieder privé eigendom altijd een maatschappelijk hypotheek 'rust (LS 93). Hij betoogt van meet af aan dat wij ons gedrag, de gevestigde machtsstructuren en onze systemen van productie en consumptie ingrijpend zullen moeten transformeren (LS 4,5,6).

Dat een probleem daarbij is dat het financieel-economisch stelsel in toenemende mate een transnationaal karakter heeft gekregen en de macht van nationale staten om dat bij te sturen beperkt is (LS 175, zie ook LS 189). Dat dit het noodzakelijk maakt sterke en efficiënt georganiseerde internationale instellingen en een 'echt politiek wereldgezag' te ontwikkelen (LS 175).

De Paus nodigt ons kortom uit tot een ware 'ecologische bekering'... zodat we 'meer rekening houden met de natuur van ieder wezen en met het onderlinge verband in een geordend systeem'. Elders noemt hij dit een noodzakelijke en moedige 'culturele revolutie'(LS 114). Hij merkt daarbij op dat dit ook opvoeding tot "ecologisch burgerschap"

vergt (LS 211). Die transformatie zou moeten leiden tot economische modellen die in staat zullen zijn 'het respect voor het milieu te waarborgen'...(LS 6, zie ook LS 70). En tot een duurzame ontwikkeling gekenmerkt door 'solidariteit tussen de generaties' (LS 159). Dat we moeten 'zoeken naar een houdbare en integrale ontwikkeling'(LS 13), 'andere manieren om de economie en vooruitgang te verstaan'(LS 16). Zodat we ons realiseren dat een technologische en economische ontwikkeling die 'geen betere wereld en een integraal hogere kwaliteit van leven' bewerkstelligt niet als vooruitgang kan worden beschouwd (LS 194).

Dat we de 'mythe van de vooruitgang in stand houden door te beweren dat de ecologische problemen simpelweg opgelost worden met nieuwe technologische toepassingen ... en dat honger en ellende in de wereld eenvoudig zal worden opgelost met de 'groei van de markt' (LS 109) zonder fundamentele veranderingen (LS 60) en 'een nieuwe levensstijl' te hoeven ontwikkelen (LS 16). Dat het 'uur is gekomen een zekere vermindering van groei in sommige delen van de wereld te accepteren, opdat men in andere delen op gezonde wijze kan groeien' (LS 193).

Dat versta ik dus als een duidelijke oproep tot verkleining van de ecologische voetafdruk in de noordelijke wereldhelft door bijvoorbeeld te kiezen voor een meer selectieve groei en een circulaire economie! Tot die nieuwe levensstijl zijn wij als christenen bovendien verplicht

omdat we 'geroepen zijn de (natuurlijke) wereld te aanvaarden als een sacrament van gemeenschap', zo stelt de Paus (LS 9). Hij spreekt elders van de noodzaak tot het ontwikkelen van 'ecologische spiritualiteit' (LS 216, zie ook LS 225). Zeg ik als ecooloog en als vicevoorzitter van de Raad van Kerken: Amen!

Wegwerpcultuur

In een daarop volgend hoofdstuk gaat de Paus dieper in op de wegwerpcultuur, het doorge- slagen individualisme en consumentisme in - met name- de samenlevingen op het noordelijk halfrond van onze wereld.

In dit verband spreekt de Paus van een minderheid die in haar recht denkt te staan om op een wijze te consumeren die men onmogelijk kan veralgemeniseren (LS 50). Dat dit zou betekenen dat we –volgens de milieubeweging- wel drie tot vijf Aardes nodig zouden hebben! Dat dit resulteert in overmatig en ondoelmatig gebruik van schaarse grondstoffen en energie en de opwarming van het klimaat (LS 20, 21, 22, 23).

Dat die laatste één van de grootste uitdagingen voor de mensheid is en kan leiden tot ongekende verwoesting van ecosystemen en bedreigingen van de allerarmsten –met name in de zuidelijke wereldhelft, die zelf nauwelijks bijgedragen hebben tot de vervuiling die tot die klimaatverandering en zeespiegelstijging leidt.(LS 24, 25, 48). Daarom spreken we in de kerken -en de Paus dus ook- over 'ecologische of klimaat- gerechtigheid': wij zullen hen te hulp moeten komen om de schade te voorkomen of te beperken, bijvoorbeeld door investeringen en technologieoverdracht (LS 51, zie ook LS 172). Fossiele brandstoffen moeten dringend vervangen worden door hernieuwbare energie stelt de Paus (LS 26). En juist gisteren werd bekend gemaakt door maar liefst veertig Rooms-katholieke organisaties dat zij niet langer zullen investeren in fossiele

energiebronnen, zoals olie en aardgas, maar in alternatieven!

Het was natuurlijk heel erg goed dat deze encycliek uitgebracht werd vlak voor de grote klimaatconferentie in Parijs! (zie LS 169). Bovendien staat wel vast dat deze bijgedragen heeft tot een goed resultaat: een internationaal Klimaatakkoord! De Paus onderstreept het belang van dergelijke internationale, bindende overeenkomsten, maar signaleert ook de neiging van landen om aan 'de eigen nationale belangen de voorkeur te geven boven het wereldwijde algemene welzijn', zoals Trump later helaas heeft bewezen! (LS 169, LS 173)

De Paus schrijft ook over het tekort aan (drink)water van voldoende kwaliteit dat dreigt te ontstaan in sommige delen van de wereld en het risico dat dit tot nieuwe gewapende conflicten kan leiden (LS 27,28,29,30,31, 48).

Biodiversiteit

Het gedeelte van de encycliek dat me nog het meeste raakt is natuurlijk waar de Paus ingaat op het verlies aan biodiversiteit. Dat er duizenden planten- en diersoorten dreigen uit te sterven (LS 33). Het uitstervingspercentage is inderdaad zorgwekkend gestegen. Dat het uitsterven van een soort 'een verminking' van het geheel (de heelheid) is omdat we 'een soort universele familie vormen' (LS 89). Dat bij dat uitsterven giftige stoffen als pesticiden ook een grote rol spelen (LS 34).

Ik wilde al niet naar een hemel waarin geen mooie medescheepselen leven, laat staan dat ik me het leven op aarde kan voorstellen met zo'n groot verlies aan verscheidenheid aan soorten!

In de allerlaatste tussenrapportage van de Verenigde Naties over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG' s) wordt ook gesignaleerd dat de biodiversiteit nog steeds afneemt en dat daarbij vooral ook stroperij (van zeldzame dieren) een belangrijke factor is.

De encycliek stelt dat alle 'levende wezens onderling met elkaar zijn verbonden ... en dat zij elkaar nodig hebben' (LS 42). En dat zij 'slechts in onderlinge afhankelijkheid' bestaan 'om elkaar wederzijds aan te vullen' (LS 86). Kijk dat is nu pure ecologie!

Terecht roert de Paus aan dat de ecosystemen van tropische regenwouden een grote complexiteit kennen, maar ook bedreigd worden. (LS 38, 39). In het hoofdstuk over integrale ecologie herhaalt hij nog eens dat wij deel uitmaken van het geheel aan 'levende soorten (dat) een netwerk (vormt) dat wij nooit definitief kennen en begrijpen' en waarin wij zijn opgenomen, wij deel van zijn en mee verweven zijn (LS 138, LS 139). Hij verwijst naar onderzoek dat ons geleerd heeft dat 'de verschillende schepselen met elkaar in relatie staan door grotere eenheden te vormen die wij vandaag de dag "ecosystemen" noemen (LS 140). Systemen die hij vervolgens definieert als 'het harmonisch geheel van organismen in een bepaalde ruimte dat functioneert als een systeem' (LS 140). Zeg ik als ecooloog: een uitstekende definitie van een ecosysteem! Nogmaals amen!

Ik eindig met een paar stukjes van de gebeden aan het eind van Laudato si':

Maak ons leven weer gezond
opdat wij de wereld beschermen
en haar niet plunderen,
opdat wij schoonheid zaaien
en geen vervuiling en verwoesting

God van Liefde, toon ons onze plaats
in deze wereld
als instrumenten van uw liefde
voor alle wezens van deze aarde
want geen enkel van hen wordt door U
vergeten.

Amen!

Bron: www.raadvankerken.nl (Actueel/oktober 2017, ingekort door de redactie)

Medeleven

Als u mensen kent, die eenzaam zijn, ziek, of om een andere reden misschien bezoek op prijs zouden stellen, wilt u dat dan doorgeven aan één van de pastores of aan het pastorale meldpunt.

Dank u.

Wekelijkse bloemengroet

De bloemen in de kerkzaal zijn na de dienst bestemd voor een ieder die daarvoor in aanmerking komt, als blijkt van belangstelling van onze geloofsgemeenschap.

Indien u ons op daarvoor in aanmerking komende mensen wilt attenderen kunt u hun naam & adres / verpleegadres opgeven bij:

Maja van Spaandonk
Telefoon: 521 43 59
E-mail: maja.v.spaandonk@live.nl

Afscheidsviering

Wat was het een prachtige dienst, die 27e augustus. De kerk die volstroomde met de mensen van de Regenboog met wie ik 20 jaar mocht optrekken. De gasten uit alle vorige gemeenten, uit de familie- en vriendenkring en zelfs vanuit school. De collega's-predikanten die er waren, vanuit Leiden én vanuit onze oude gemeenten. Het is een voorrecht om op zo'n manier afscheid te nemen, te midden van de mensen met wie je het kerkelijk leven en het privéleven gedeeld hebt. Wat was het bijzonder om van de bijdragen te mogen genieten op muzikaal gebied door

Anouk en Sybren, door Eline, door Gerard en Lucia, door de leden van het Regenboogkoor onder leiding van Hendrik en door Wilfred. Wat was het fijn om dienst te doen samen met Marianne Hoogervorst, met John. Een heel bijzonder moment was voor mij het ontheven worden van mijn verantwoordelijkheden als predikant door René Venema, met wie ik als collega vele jaren in Leiden gedeeld heb. Ook het programma na de viering met ruimte voor een persoonlijk afscheid nemen door de aanwezigen, met de toespraken, de verrassing van het lied van en door Arcobaleno én de geweldige bijdrage van het cluster Omzien naar Elkaar, heeft zich in mijn geheugen gegrift.

En dan het cadeau: het is overweldigend wat u mij aangeboden hebt om de droom ooit nog eens samen met John naar Amerika te gaan te verwezenlijken, - bij leven en gezondheid. Dank u wel!!! Wij gaan ons verdiepen in alle mogelijkheden en als het daadwerkelijk zover is, houden we u op de hoogte.

Na de 27^e hebben we nog dagen lang genoten van de prachtige bloemen en de andere eetbare cadeaus. En tot de dag van vandaag zijn de boeken, de planten, de muziek en de andere – soms hele persoonlijke – geschenken voor mij hartverwarmend. Ik heb bij de cadeaus de namen gezet, zodat ik aan de goede gevers blijf denken als ik van jullie geschenken geniet. En op mijn werkkamer staat een bont boeket 'bloemen' met de gezichten van vroegere en huidige crèche- en nevendienstkinderen!

Maar als u me nu vraagt wat me het meeste bijgebleven is, dan zijn dat de brieven in het prachtige boek dat ik gekregen heb; het zijn de gesprekjes na de dienst, toen velen van u afscheid kwamen nemen. Het zijn de brieven, die me in de handen gestopt werden of in de brievenbus, en de brieven bij de cadeautjes die u me gaf. U gaf me het gevoel dat ik als dominee iets heb mogen betekenen in uw leven, - sommige brieven brachten tranen in mijn ogen van ontroering. Ik ervaar dit als een groot voorrecht en ik ben er God en u heel dankbaar voor dat dit blijkbaar de vrucht is geweest van mijn werk hier. Ik had niets liever kunnen wensen. Het klinkt misschien vreemd, maar dat is het allergrootste cadeau geweest.

Ondertussen ben ik alweer een aantal malen in de Regenboog geweest. Juist het ritueel van ontheven worden van de verantwoordelijkheden, maakt het me mogelijk om 'gewoon' als lid van de geloofsgemeenschap daar te zitten (zoals ik natuurlijk eerder ook al deed als ik geen dienst

had). Het doet me goed daar te zijn, ik vind het heerlijk om u er te ontmoeten en ik hoop nog lang deel te mogen uitmaken van de Regenboog.

Een hartelijke groet,

Inge Smidt

Jubileum Regenboogkoor

Op zondag 15 oktober 1972 was het dan zover.....de kerkdiensten werden voortaan gehouden in de aula van het nieuwe basisscholencomplex in het hart van de Merenwijk (Valkenpad). En een koor luisterde de viering op. Het was nog maar een "pril" koor, maar er stond nu een echt Koor: het Regenboogkoor (RBK) was geboren. Eigenlijk was er al een zangkoortje vanaf september 1971 actief. Toen werden de diensten nog in een bouwkeet gehouden, maar het was allemaal nog informeel.

Theo van der Heijden was de man die het koor leidde. Hij was erg muzikaal, maar eigenlijk geen echte dirigent. Dat hinderde niet, het enthousiasme was groot. Twee huidige leden van het koor waren ook toen al lid: Tiny Lagerberg en Willy de Knegt.

Theo van der Heijden heeft het als dirigent volgehouden tot 1977. Er werd al snel een nieuwe dirigent gevonden: Charles Perquin. In de zeventiger en tachtiger jaren leefde de oecumene volop in heel het land. De Oecumenische Geloofsgemeenschap in de Merenwijk kreeg landelijke bekendheid. Na de in gebruik name van het Kerkelijk Centrum "De Regenboog" in 1979 werden er zelfs IKON-diensten gehouden, die werden uitgezonden op de Nederlandse Televisie. Ook het Regenboogkoor onder leiding van Charles Perquin is toen goed in beeld gekomen.

Een heel groot succes was de reis naar Polen (1989). RBK-leden verbleven 5 dagen in Torun. Zij hadden een uitwisseling met het koor van die plaats. Het was een fantastische

ervaring. Het jaar daarop zijn de zangers uit Torun In Leiden geweest.

Vele jubilea van de Geloofsgemeenschap en van het koor zijn herdacht. Het 20-jarig jubileum (1992) vierde het koor zeer uitbundig door de opvoering van de "Chippendels". Een viertal dames uit het koor ging uit de kleren (voor een deel) om het feest nog feestelijker te maken.

De dirigent, Charles Perquin stopte in 1992. Het stokje werd overgenomen door Marja Goudswaard. Zij was al als dirigent verbonden aan het kinderkoor. Onder haar leiding werd het 25-jarig jubileum van het koor in 1997 uitbundig gevierd door de uitvoering van een musical, met aan het orgel Wilfred van der Wal, sinds 1987 onze gevierde organist.

Voor het koor was een nieuw orgel zeer welkom. Toen dat zich aandiende, werd er door leden van het koor een boekenmarkt georganiseerd om zo geld bijeen te sprokkelen ten bate van het nieuwe orgel (gebouwd door Forster & Andrew's, uit Hull in 1875). Het 35-jarig jubileum (2007) werd zo muzikaal toon gezet door de klanken van het nieuwe orgel. Het koor was Jan van Well niet vergeten. Zij brachten hem in 2008 een bezoek in het Kruisherenklooster te Uden. Het was een warm weerzien.

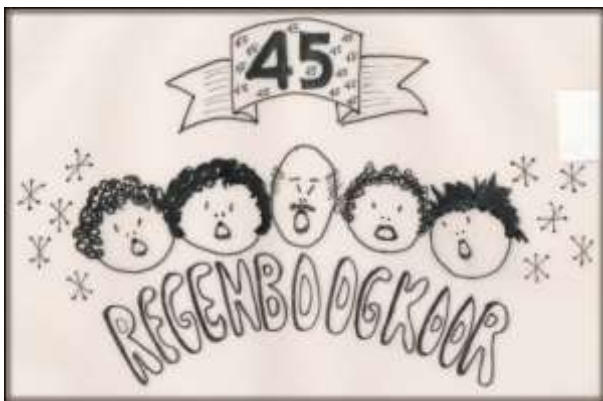
Het 40-jarig jubileum kon niet ongemerkt voorbij gaan (vieren hoort bij het koor). Er werd een lunchconcert gegeven en er was een feestavond voor de koorleden, waarbij ook afscheid genomen werd van Marja Goudswaard als dirigent.

Een nieuwe dirigent diende zich niet zo snel aan. Er werd een sollicitatieprocedure opgezet. Begin 2013 was Peter Scheele de nieuwe man die ons probeerde mooi te laten zingen (stemvormingsoefeningen!!).

Zo verstrijken de jaren met zingen, vieren, dagjes uit (de "koordagen"), enz..... Maar de hoofdtaak bleef en blijft natuurlijk de ondersteuning van de vieringen in ons kerkelijk centrum de Regenboog, meestal 1x per maand. Tijdens Kerst en Pasen zijn het wel drukke dagen voor de koorleden, dan zingt het koor in meerdere vieringen. In de loop der jaren heeft het RBK zo een groot repertoire aan liederen opgebouwd.

Het is een hele opsomming van gebeurtenissen van de afgelopen 45 jaar van het RBK. De leden hebben niet stilgezeten,

hebben er iets van gemaakt. Zingen maakt blij en stimuleert tot activiteiten. In 2015 hebben de koorleden nog een reis naar Utrecht gemaakt. Mooie stad om te bezoeken, de Jacobikerk bezichtigd en aldaar gezongen, onder leiding van onze huidige dirigent Hendrik Vonk. (Peter Scheele was in mei 2014 gestopt vanwege te drukke werkzaamheden). Elke dirigent heeft zo zijn eigen accenten. Hendrik doet veel aan de zangtechniek en probeert het maximale uit het koor te halen, steeds weer opnieuw. Het is een genot om in het koor te zingen. Een hoogtepunt vorig jaar was het zingen van de "Misa Criolla" onder de bezielende leiding van Hendrik Vonk. De kerkzaal zat bomvol.

Het koor heeft al veel geschiedenis gemaakt. Tiny Lagerberg heeft over al die jaren een uitgebreid fotoverslag gemaakt. Daar kon ik rijkelijk uit putten om dit overzicht op papier te zetten. En lang niet alles is opgeschreven. 45 Jaar zijn nu voorbij en laten we de wens uitspreken dat het RBK nog vele jaren haar zangkunsten mag blijven vertonen ten dienste van onze vieringen.

Cor van den Berg - Leiden, oktober 2017

Jubileumviering 500 jaar Reformatie

Zondag 29 oktober is het bijna 500 jaar geleden dat Luther met de stellingen kwam, die de Reformatie zouden gaan inleiden. De Lutherse kerk heeft de protestantse kerken in Leiden uitgenodigd dit jubileum met hen te vieren op deze datum, in de Lutherse kerk aan

de Hooglandse kerkgracht. Ook de Regenboog doet van harte mee aan dit initiatief.

In de Regenboog zal de groep 'vieringen door gemeentelieden' een morgengebed verzorgen voor wie niet in staat zijn naar de stad te gaan, maar verder worden alle leden van de geloofsgemeenschap uitgenodigd mee te gaan naar de Hooglandse Kerkgracht voor een feestelijke herdenkingsviering. De Lutherse voorganger, Barbara Heckel, zal de dienst leiden, waarin René Venema vanuit de Verbinding, Ellis Ezinga vanuit Zuid-West, Helen Gaasbeek vanuit de Oud-Katholieke Parochie en ondergetekende namens de Regenboog een aandeel zullen leveren. Muzikale inbreng is er – naast het prachtige orgel - vanuit de kerkmuziekdag, die ook in het teken van 500 jaar Reformatie stond. Het is buitengewoon feestelijk om zo met elkaar stil te mogen staan bij de nieuwe impuls die door Luther, Calvin en vele anderen gegeven werd, 500 jaar geleden, om met een frisse blik naar het verbond tussen God en mensen te kijken. Want dat is toch de oogst van de Reformatie geweest: dat mensen zich opnieuw en persoonlijk aangesproken hebben gevoeld door Woord en gebaar van God. Door de eeuwen heen hebben we steeds opnieuw veel te danken gehad aan mensen die zich verdiepten in de bronnen van hun geloof en daarmee anderen inspireerden om met God door het leven te gaan. Dat willen we in dankbaarheid gedenken en we hopen dat ook in de toekomst mensen en kerken steeds weer door God op nieuwe wegen gezet zullen worden.

We hopen dat vele Regenbogers aanwezig zullen zijn in deze wel zeer oecumenische en bijzondere viering in de Lutherse kerk. Aanvangstijd is 10.15u, adres: Hooglandse Kerkgracht 26, 2312 HV Leiden. Van harte uitgenodigd!

Inge Smidt

*Aan de bewoners
van de Merenwijk te Leiden*

Op **donderdag 2 november** organiseert het kerkelijk centrum "De Regenboog" een Tijd van Licht en Ontmoeting. Een initiatief voor een oud ritueel rond **Allerzielen**.

In de Merenwijk, de Regenboog, worden kaarsjes aangestoken als teken van verbondenheid tussen mensen. Een indrukwekkende gebeurtenis.

We nodigen u van harte uit om een kaarsje te komen aansteken voor een dierbaar persoon of personen; zijn/haar naam op te schrijven en op te hangen in de gedenkboom.

Een lichtje, wens of gebed....

- Voor iemand die gestorven is
- Voor iemand die u mist
- Voor iemand waar u veel van houdt

Van harte welkom aan iedere inwoner van Leiden met name de bewoners van de Merenwijk.

17.00 – 19.00 uur is de kerk open voor ontmoeting,
een gesprek, kop koffie/thee
19.00 uur afrondend ritueel
Ingang: voor – en achterkant van de Regenboog
Watermolen 1 Leiden

Viering 5 november gedenken van onze dierbaren

Op zondag 5 november zullen we als gemeenschap onze dierbare overledenen gedenken in een bijzondere viering. Deze viering zal deze keer niet voorgedaan worden door twee maar door één voorganger. Dit heeft alles te maken met het afscheid van ds. Inge Smidt. De viering zal ook een wat andere invulling krijgen maar het gedenken van mensen uit de gemeenschap die het afgelopen jaar overleden zijn en het gedenken van persoonlijke overledenen blijft centraal staan. U allen bent van harte welkom.

Marianne Hoogervorst – pastoraal werkster

Bijzondere viering in de Regenboog met Mobiel Theater Geurend Hooi

Op zondag 19 november is er weer een bijzondere viering in de Regenboog. Voor-

ganger is pastoraal werker *Ton Snepvangers*, werkzaam in Diaconaal Centrum de Bakkerij. In de viering blijven er zoals elke zondag gebeden, gezangen en Bijbellezing. In plaats van de overweging speelt

Mobiel Theater Geurend Hooi de theatervoorstelling: "Onder anderen".

In de straat, in de wijk, op school, op het werk zijn we "onder anderen". Er zijn nieuwkomers, maar onder druk van berichten in de media en signalen op de sociale media van groeiende onverdraagzaamheid worden ook bestaande relaties opnieuw bevestigd. Het anders-zijn van de ander in de straat of op school wordt opnieuw ter discussie gesteld.

Angst voor de ander?

Kinderen van ouders met een migratie-achtergrond moeten zich verantwoorden of zich nadrukkelijk distantiëren van het optreden van de regering in hun voormalig thuisland of de misdaden van terroristen die onder de vlag van hun geloof angst zaaien. Goede burens komen zo onverwacht in de beklagdenbank te staan. Hoe moet dat verder? Manifesteert zich

in ons land door de komst van mensen van elders een nieuw soort geslotenheid waarin de lokale cultuur steeds meer op zichzelf dreigt terug te vallen? Hoe gaan we dan samenleven? Zijn we bang onze eigenheid te verliezen of is er ook nog ruimte voor openheid naar "de ander"?

Een uitdaging voor ons allemaal

Diaconaal Centrum de Bakkerij, M25 Leiden Regio en Mobiel Theater Geurend Hooi gaan de uitdaging aan om samen met het publiek in kerken, buurthuizen en scholen te onderzoeken welke aannames, verborgen vooroordelen of angsten we voor elkaar hebben. Waar komt die angst voor de ander vandaan?

Door middel van interactief theater laten ze het publiek hun eigen angst voor de ander onderzoeken. Maar ze gaan verder. Want ze willen samen met de toeschouwers ook kijken naar manieren om die angst te verminderen.

Een interview met Maaïke Jongepier

(Maaïke Jongepier is cultureel antropoloog en eigenaar van coaching- en adviesbureau MPoweringPotential)

Hoe is het Mobiel Theater Geurend Hooi ontstaan?

Sylvia Bos, een regisseuse, had samen met Viltkunstenaar Petra van der Berg een wijkproject. Ze zochten wijkbewoners die buurtverhalen wilden delen, terwijl ze aan het viltten waren. Maandenlang zijn zo wijkbewoners

groepen bijeen geweest en werden er verhalen verzameld. Die verhalen werden vervolgens in de Kinderboerderij in de Merenwijk gespeeld.

Ik werd gevraagd om een van die verhalen uit te spelen. Ik had al wat acteerervaring. Het was zó leuk samen een voorstelling te maken, dat we besloten er mee door te gaan. Vanuit het project "Kunst in de stal" hebben Sylvia Bos, Sigrid de Zwart en ik het Mobiele Theater "Geurend Hooi" opgericht.

Hoezo de naam "Geurend Hooi"?

De naam is gekozen omdat geurend hooi vaak hele positieve ervaringen oproept. Bij geurend hooi denk je aan de zomer, mooie luchten, een prettig gevoel. Er zit verder geen diepere betekenis achter. De naam is ook tot stand gekomen omdat onze groep voortkomt uit het project Kunst in de Stal op de Kinderboerderij.

Kunst in de Stal Kinderboerderij Merenwijk

Vanwaar de samenwerking met de Bakkerij

Mobiel Theater Geurend Hooi is in contact gekomen met Diaconaal Centrum de Bakkerij via Tamara Breton. Zij werkt in de Bakkerij en begeleidt o.a. project M25 waarin jongeren dingen leren doen voor andere mensen. Tamara woont ook in de Merenwijk en daar hebben we haar leren kennen. Mobiel Theater Geurend Hooi wilde graag theatervoorstellingen maken met een maatschappelijk thema om die op scholen, in buurthuizen en kerken en op het Stadhuis op een speciale manier naar voren te brengen. De Bakkerij heeft veel ervaring met die thema's en bezit een groot netwerk.

Voorstelling "Vlucht".

Voorafgaand aan "Onder anderen" hebben we met Mobiel Theater Geurend Hooi de voorstelling "Vlucht" gespeeld. Dat deden we ook in de Regenboog op 31 januari 2016 in een viering met voorganger Ton Snepvangers. Het thema "vluchteling" was heel actueel. Daarom besloten we een voorstelling over het vluchtelingenprobleem

te maken. De Bakkerij had veel contacten met vluchtelingen. We hebben toen met mensen gesproken die óf zelf vluchteling waren óf in het vluchtelingenwerk zaten. Op basis van hun verhalen heeft theatermaker

Sylvia Bos

Sylvia Bos een voorstelling gemaakt. Deze voorstelling trok vorig jaar ruim 1600 toeschouwers in 25 voorstellingen zowel in Leiden als daarbuiten (Breda, Dordrecht etc.) .

Over de voorstelling "Onder anderen": Idealiter zouden mensen met elkaar moeten kunnen omgaan. Maar als iemand die mening niet deelt?

Mensen moeten zich niet tot een ideaal gedwongen voelen. Ons doel is mensen bewust te maken dat er verschillende meningen zijn. Gevraagd wordt naar die meningen te luisteren en te accepteren dat er verschillen zijn.

Van een moralistisch ideaal uitgaan, laat niet veel ruimte voor andere meningen. In de voorstelling "Onder anderen" wordt duidelijk hoe de angst voor elkaar ontstaat.

In een eerdere voorstelling die we speelden, kwamen allerlei - ook heel extreme meningen - naar voren, waarop heel heftig werd gereageerd. Maar er werd naar elkaar geluisterd. Mensen kregen de gelegenheid om uit te leggen, waarom ze op een bepaalde manier dachten. Naar elkaar luisteren is dus essentieel. Als we iets niet snappen, dan kunnen we de ander ook om uitleg vragen, in plaats van afstand te nemen en weg te lopen. Het is fijn als mensen zich in de voorstelling kunnen en durven uitspreken. Elke voorstelling is een unieke ervaring.

Frances Verhaar

Paaskaars

In onze vieringen is het een gewoonte om aan het begin van de viering een Litas te vragen om de kaarsen te ontsteken. Met dit gebaar doen we eigenlijk onrecht aan de grote, symbolische waarde van de Paaskaars.

Met de werkgroep 'voorgaan in de liturgie door leden van de geloofsgemeenschap' hebben wij het afgelopen jaar het boek gelezen: 'De rijkdom van het ritueel', met als ondertitel: 'Naar een levende liturgie'. Dit boek is geschreven door Ekkehard Muth, indertijd PKN dominee in Rheden.

We hebben samen dit boek besproken en waren vooral getroffen door wat hij schrijft over de symbolische betekenis van de Paaskaars.

De Paaskaars staat voor het Nieuwe Leven wat in en door Jezus Christus begonnen is. De Verrezen Christus is onze Gastheer in elke viering. Het is dan ook veel logischer dat de Paaskaars brandt als de gemeenteleden binnen komen in de kerkzaal. Daarmee worden we ons bewust dat het Jezus zelf is die ons welkom heet. Vervolgens kan aan het begin van de viering de Litas worden uitgenodigd om het Licht van Christus te

verspreiden door vanaf de brandende Paaskaars het vuur te nemen en daarmee de andere kaarsen te ontsteken. Door deze beweging krijgt de betekenis van de Paaskaars nog meer verdieping. We willen hier concreet mee beginnen op de 1^e zondag van de Advent, het Kerkelijk Nieuwjaar (= 3 december).

Namens de werkgroep 'voorgaan in de liturgie door leden van de geloofsgemeenschap' Marianne Hoogervorst – pastoraal werkster

Licht verbindt....

Op zaterdagmiddag 16 december vindt voor de Regenboog een adventontmoeting plaats. Er zal een kerstboom zijn en mensen worden uitgenodigd daarin hun wens te hangen voor een nieuw begin, want als christenen vieren we met Kerst het nieuwe begin dat met de geboorte van Jezus is begonnen. Een koor zal kerstliederen zingen en er is erwtensoep of chocolademelk om warm te blijven. De wensen in de boom worden gebruikt in de voorbede in de kerstvieringen. De plannen zijn gemaakt samen met de Verbinding en Leiden Zuidwest. Het bijzondere is dus dat op drie plaatsen op dezelfde tijd deze adventontmoeting wordt gehouden in Leiden.

Op het moment van schrijven van dit stukje zijn het plannen maken en de voorbereidingen nog volop aan de gang. Via de weekagenda en de website kunt u meer informatie verwachten naarmate 16 december dichterbij komt. Voor wie mee wil zingen is het volgende al

bekend. Op zaterdag 9 december oefenen allezangeressen en zangers uit de drie deelnemende wijken in de Vredeskerk onder leiding van dirigent Maarten Boonstra. Voor 16 december wordt het koor in drieën gesplitst zodat er op hetzelfde moment op de drie plekken in Leiden dezelfde liederen klinken. Zin om mee te zingen? Laat het ons weten dan houden wij u verder op de hoogte.

Joke Langeveld en Peterhans van den Broek

Uit de AKM...

Bezetting leden AKM

Na een mooie afscheidsviering van ds. Inge Smidt deze zomer, zijn wij als AKM (Algemene Kerkelijke Merenwijkraad) na de Regenboogzondag weer voor het eerst bij elkaar geweest.

Er zitten op dit moment 5 leden in de AKM: Cecile Werner, clustercoördinator Omzien naar elkaar, Harry Delemarre, clustercoördinator Leren, Bärbel Nieuwenburg, clustercoördinator Vieren, Bert Minne, penningmeester en ik, Ester Korbee, secretaris.

Marianne Hoogervorst, pastoraal werkster, maakt ook deel uit van de AKM, maar zal niet altijd bij de vergaderingen aanwezig zijn.

Op dit moment zijn we bezig met het opvullen van de 2 vacatures binnen de AKM, die van voorzitter en van clustercoördinator Communicatie. Zodra ons dat gelukt is, stellen wij u hiervan op de hoogte.

Vieringen

Op 19 november zal een speciale viering plaats vinden, waarin Ton Snepvangers voorgaat. In die viering zal ook een voorstelling gehouden worden door de theatergroep 'Geurend Hooi' met het stuk 'Onder anderen' (zie elders in het Bulletin). Leden van het

Apostolisch Genootschap zullen die zondag ook weer te gast zijn.

Wat ons bezighoudt is de vulling van het vieringenrooster in 2017 en 2018. Er moeten gaten gevuld worden, die zijn ontstaan door het vertrek van ds. Inge Smidt.

Wij hebben ds. Hans Snoek bereid gevonden om veel diensten, waarvoor Inge was ingeroosterd over te nemen. Daar zijn we heel blij mee. Hans Snoek heeft zich voor 2017 eveneens bereid verklaard om in de vieringen, waarin hij voorgaat, de tafelviering te houden. Wij kunnen nu ook al melden, dat wij besloten hebben op zondag 24 december om 10.00 uur geen 4^e Advent te vieren. Gelet op het vertrek van ds. Inge Smidt is het nu heel lastig om op korte termijn voor die drukke periode nog een voorganger te vragen en te krijgen.

Op zondag 31 december zal er ook geen oudejaarsviering gehouden worden in de avond. Uiteraard is er in die ochtend van 31 december om 10.00 uur wel een viering.

Oproep nieuwe leden Beamteam

Wij hebben inmiddels ruim een jaar ervaring met de beamer in de vieringen. Het lijkt allemaal heel normaal, maar er zit van vele kanten veel werk aan vast.

De voorgangers moeten tijdig zorgen, dat de lezingen en de liederen worden aangeboden. Vervolgens moeten alle teksten op de beamer gezet worden, en dan zal er ook steeds een jongere ingeroosterd zijn, die tijdens de viering aanwezig is om de beamer te bedienen. Dit vergt heel veel organisatie.

Het gebeurt, dat een ingeroosterde jongere zijn dienst niet kan draaien en dan moet er op stel en sprong een invaller komen. In de praktijk betekent dit, dat vaak dezelfde mensen de touwtjes aan elkaar moeten verbinden. Als de vijver van vrijwilligers niet echt goed bezet is, dan geeft dat druk voor de achterblijvers. Wij zijn met de leden van het beamteam aan het kijken op welke wijze wij deze nood kunnen lenigen. Ook aan de volwassen leden van onze geloofsgemeenschap vragen wij om de hand op te steken om de bestaande leden te ondersteunen. Hierbij denken wij aan mensen,

die op enigerlei wijze ondersteuning kunnen bieden, bijvoorbeeld door de beamer te bedienen of door te helpen bij de organisatie van het beamteam.

Roosteren van protestantse gastvoorgangers

Vele jaren heeft Ella Veenstra gezorgd, dat er voor de protestantse vieringen gastvoorgangers werden uitgenodigd om hier voor te gaan. Nu heeft zij aangegeven, dat zij hier mee wil stoppen. Dat is heel begrijpelijk, en wij zijn heel dankbaar voor haar bijdrage gedurende zoveel jaren. Gelukkig hebben wij Joke Langeveld bereid gevonden deze taak van haar over te nemen. Daarvoor dank aan Joke.

Meedenkgroep

Peterhans van den Broek, voorzitter van de Wijkkerkenraad, heeft eerder een oproep gedaan aan leden van de geloofsgemeenschap, om zich te melden om mee te denken over wat voor nieuwe predikant onze geloofsgemeenschap zoekt. Namens de AKM zal Harry Delemarre mede zitting hebben in die meedenkgroep.

Namens de Algemene Kerkelijke Merenwijkraad (AKM),
Ester Korbee-van Hille, secretaris

De AKM en de centen

De financiën van de AKM verliepen de eerste helft van dit jaar aanzienlijk rooskleuriger dan in de eerste helft van vorig jaar. Dit heeft twee redenen. De eerste reden is dat succesvol meer geld is opgehaald als bijdrage aan het Bulletin. De tweede reden is dat iedereen die in de Regenboog thee of koffie drinkt, hiervoor een bescheiden bedrag moet betalen. De kosten bleven redelijk beheerst. Dit geeft weer wat financiële armsgslag voor nieuwe initiatieven. Als het zover is, hoort u er meer van, inclusief de argumenten voor de gekozen initiatieven. Het criterium voor toekenning van een initiatief zal in elk geval niet zijn of er nu geld genoeg in de kas van de AKM zit, maar belangrijke criteria zullen zijn of de geloofsgemeenschap zelf voldoende aan een initiatief heeft, en of een initiatief de zichtbaarheid van de Regenboog in de buitenwereld genoeg vergroot.

De meest recente cijfers staan in de tabel hieronder. De geloofsgemeenschap verrast met moeilijk voorspelbaar gedrag. De eerste 3 weken van september was het kerkbezoek gelijk, met 110 bezoekers per viering, maar de collecteopbrengsten verschilden sterk. De opkomst op Regenboogzondag stelt enigszins teleur gezien de inzet van liefst twee voorgangers, het Regenboogkoor, en het thema 'Groene Kerk'. Maar degenen die toen

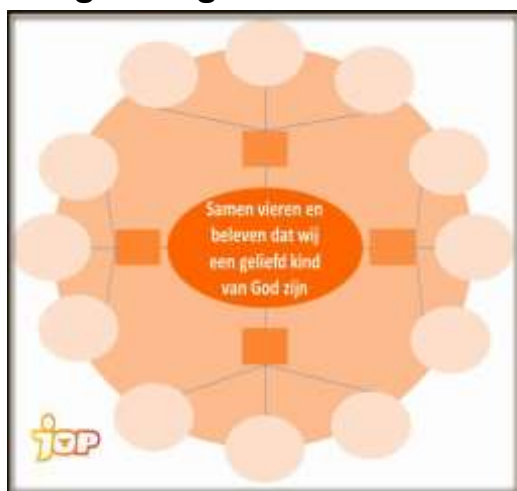
naar de kerk kwamen, waren wel gul, want de collecteopbrengsten waren hoog. De topper van de afgelopen zes weken was de viering op 8 oktober met 125 bezoekers, en dat kan niet alleen komen omdat het Regenboogkoor die dag zijn 45e verjaardag vierde. Opmerkelijk is de hoge gift van waarschijnlijk één persoon voor het project 'Kerk en Israël' van het programma Kerk in Actie op 1 oktober.

Datum viering	Bijzonderheden	Aantal bezoekers	Eerste mandje: Regenboog		Tweede mandje: Specifieke bestemmingen	
			Euro	Euro	Bestemming	
3 sep		110	110	120	Jeugdwerk Regenboog	
10 sep		110	120	105	PGL	
17 sep	Regenboogzondag	110	170	170	Diaconie	
24 sep		75	100	120	RK Pax Vredesweek	
1 okt		90	155	345	Kerk en Israël	
8 okt	Regenboogkoor jarig	125	175	140	PGL	

PGL = Protestantse Gemeente Leiden

Bert Minne, penningmeester AKM

Jeugd Jongerenwerk

In het vorige Bulletin heeft u kunnen lezen van de bijzondere opdracht die ik heb gekregen van de PGL, namelijk onderzoeken wat er leeft aan verlangens en ideeën omtrent het jeugd – en jongerenwerk. Als ik dit schrijf kunnen we terugkijken op twee inspirerende avonden waarin we onder leiding van Martin de Groot, Jeugdwerkadviseur voor het JOP (Jeugdorganisatie van de Protestantse Kerk) gekomen zijn tot het formuleren van de essentie van waaruit we geloofsoverdracht handen en voeten willen geven (zie afbeelding hierboven). Dit proces wordt de komende tijd vervolgd. U zal op de hoogte gehouden worden.

Marianne Hoogervorst – pastoraal werkster

Litasverwendag op zondag 8 oktober

Op zondag 8 oktober was de jaarlijkse litasverwendag.

Niet iedereen was aanwezig, maar wat hebben de aanwezigen genoten. Eerst hebben we lekker geluncht in de Regenboog, veel gekletst en gelachen en daarna zijn we op de fiets naar Tony's Mysterie Golf in Leiderdorp gegaan en hebben een lekker balletje geslagen. Alle litassen; ontzettend bedankt voor jullie inzet!

Als je volgend jaar ook mee wil, geef je dan snel op om ook een liturgisch assistent te worden.

Vragen daaromtrent kunnen beantwoord worden door Elvira, Geert-Jan en Lisette. geertjanlisette@casema.nl

Kinderkerstfeest in de Regenboog

Op 24 december vieren we kinderkerstfeest in de Regenboog. Alle kinderen mogen mee doen. Binnenkort starten we met repetities. Hou de volgende zondagen de weekagenda in de gaten. Dat is de brief die elke zondag in de kerk wordt uitgedeeld. Daarin staat straks wanneer we beginnen en bij wie je je kunt opgeven. We verheugen ons erop.

PS. Jongeren, ouders en grootouders zijn van harte welkom bij de voorbereidingsgroep. Voor het begeleiden van de repetities, kostuums, muziek maken en voor de gezelligheid. Opgave bij: Barbara Heubeck, heubeck@het.net.nl

Project Kom Aan Tafel

Ook dit seizoen willen we het project Kom Aan Tafel aanbieden aan alle kinderen van de Regenbooggemeenschap die gedoopt zijn en in groep 4 zitten (of hoger!) De kinderen en hun ouders worden in een aantal stappen voorbereid om deel te nemen aan de dienst van de Tafel zoals deze wordt gevierd in de Regenboog. De planning is als volgt: De kinderen komen bij elkaar op de woensdag d.d. 7 – 14 – 21 maart en 4 – 11 en 18 april om 13.30 uur. De bijeenkomsten duren ongeveer 5

kwartier behalve de laatste deze duurt langer omdat we dan ook oefenen voor het grote feest.

Er zijn twee ouderavonden gepland waarin inhoudelijk en ook praktische zaken worden besproken. Deze zijn gepland op donderdag 15 februari en woensdag 11 april om 20.00 uur.

Het feest van Kom Aan Tafel zal zijn op zondag 22 april om 10.00 uur.

Wilt u uw kind hiervoor aanmelden dan kunt u dit doen bij Maja van Spaandonk.

Heeft u nog vragen dan kunt u zich wenden tot Marianne Hoogervorst = pastoraal werker of ondergetekende. Wacht niet te lang met aanmelden. Dit i.v.m. de interne voorbereidingen.

Namens Marianne Hoogervorst – pastoraal werker

Maja van Spaandonk tel. 071-5214359
majavanspaandonk@gmail.com

Het sacrament van het Vormsel

Sinds enkele jaren wordt het sacrament van het Vormsel in een gezamenlijke viering in Leiden toegediend door bisschop J.v.d. Hende. De voorbereidingen zijn niet gezamenlijk maar regionaal.

In december start deze voorbereiding. U kunt uw kind (uit groep 8 of hoger) hiervoor aanmelden bij pastoraal werker Bas Pampus - pwbasleyden@gmail.com

De datum van de viering is op dit moment nog niet definitief. Er is een aanvraag gedaan voor zaterdag 26 mei of 9 juni. Tijd: 15.00 of 19.00 uur. Hou deze data dus vrij. Zo gauw er meer bekend is kunt u dit lezen in Rondom de Kerk, het parochieblad van de RK kerk te Leiden. (verkrijgbaar via de leestafel in de Regenboog) Mocht u met vragen zitten dan kunt u altijd contact opnemen met ondergetekende.

Marianne Hoogervorst – pastoraal werker

Poëziemiddag “lief, liever, liefst”

Liefde laat zich niet makkelijk onder woorden brengen. Het is voor veel dichters een grote uitdaging: de roes van een nieuwe liefde, de herinnering aan een oude liefde, het vuur van de hartstocht, maar ook tederheid en ontroering.

Wij lezen woensdag 8 november vanaf 13.30 uur gedichten van bekende dichters als Adriaan Morriën en Elly de Waard, maar ook van nieuwe talenten als Bart Moeyaert en Yannick Dangre. Ronald da Costa leidt deze middag.

Plaats: Stiltecentrum

Kosten: € 5,00

Graag opgave bij Anja Rijken, tel 071-5216606

Weinachtsoratorium van J.S. Bach

Vorig jaar was er een aanbod om samen, meditatief te luisteren naar het Weinachtsoratorium van J.S.Bach. Dit Weinachtsoratorium bestaat uit 6 cantates. De eerste vier volgen het evangelie van Lukas, de laatste twee Matheus. Er was veel belangstelling voor deze activiteit en er werd zo intens geluisterd dat we aan de laatste twee cantates niet zijn toegekomen. Daarom krijgt ieder die belangstelling heeft de kans om deze laatste cantates meditatief te beluisteren en wel op maandag 11 december om 20.00 uur in het stiltecentrum van de Regenboog. Voor de organisatie en de voorbereiding is het van belang dat u zich aanmeldt. Van harte uitgenodigd.

Marianne Hoogervorst – pastoraal werkster
Pastor.regenboog@gmail.com

Film in de Regenboog

Woensdag 13 december 2017: La fille inconnue (België. 2016, regie gebr. Dardenne)
De jonge huisarts Jenny doet niet open wanneer er na sluitingstijd gebeld wordt. De volgende dag staat de politie op de stoep: de vrouw die aanbelde is een jonge onbekende migrante die dood werd gevonden. Jenny voelt

zich schuldig, wil haar fout goedmaken en gaat op onderzoek uit. Een film die vragen oproept over de grenzen van barmhartigheid en verantwoordelijkheid. Opnieuw een topper van de broers Dardenne ('l'enfant', 'deux jours une nuit') met veel stof tot napsraten.

Aanvang: 19.30 uur. Kosten: € 5,00

Leiding en nagesprek: Ronald da Costa

Aanvullingen Mierenboekje uitgave 21

Niet alle mieren staan op een rij. Voeg er aan toe (op pagina 22):

F.M. Verhaar Klaprooskamp 100 2353 HG
Leiderdorp francesverhaar@zonnet.nl
5727888

Verder toevoegen bij de Wijkkerkenraad:
Mieke Tirion 52 13 399

Bij Regenboogdis:

Ella Veenstra 52 13 083

Adventsretraite 2017

“Uit God geboren” is de titel van de adventsretraite 2017 van de Jezuiten, op www.ignatiaansbidden.org. De teksten zijn geschreven door

pater Ben Frie sj: hoe Gods oneindigheid ervaren in de intieme werkelijkheid die nu reeds is. www.ignatiaansbidden.org. De teksten zijn geschreven door pater Ben Frie sj: hoe Gods oneindigheid ervaren in de

werkelijkheid die nu reeds is.

De deelnemers krijgen een dagelijkse e-mail met bijbeltekst en gebedssuggesties, geloofsimpulsen, citaten en tips over hoe bidden. Hiermee kan je bidden thuis, in een kapel, in de trein, wachtend op de tram, enz. Met één druk op de knop kan je teksten uitprinten. Deze gratis retraite is geïnspireerd door de Ignatiaanse spiritualiteit.

De deelnemers kunnen hun ervaringen delen met anderen via het gastenboek of via uitwisselings-groepjes in parochies,

gemeentes, gemeenschappen, gebedsgroepen, thuis ... De website biedt hiervoor een eenvoudige werkwijze aan.

Inschrijven doe je door je e-mailadres op te geven via www.ignatiansbieden.org. Wie deelnam aan de vorige digitale retraite, is automatisch ingeschreven. Uitschrijven is steeds mogelijk.

Op weg naar Kerst: klein Kerstconcert van Kamerkoor Vocalei in de Regenboog op 9 december

Kamerkoor Vocalei werd 30 jaar geleden in de Merenwijk opgericht en telt nog steeds een flink aantal (ex) Merenwijkers onder haar leden.

In dit jubileumjaar geeft Vocalei op haar "geboortegrond" een klein Kerstconcert. Het koor zingt op zaterdagmiddag 9 december om 16.00 uur in Kerkelijk Centrum De Regenboog. Geopend wordt met de "Ceremony of Carols" van Benjamin Britten, door de componist zelf omschreven als: "Een bijna Kerststuk, een mengeling van anonieme middeleeuwse teksten en latere gedichten op muziek gezet." Het koor wordt daarbij begeleid door de harpiste Meija Blok. Zij zal ook een solostuk spelen.

Daarna volgen bekende, maar ook onbekende kerstliederen uit onder meer Italië, Spanje, Polen, Zweden en Engeland, a capella gezongen.

Na afloop van het concert, om ongeveer 17.15 uur, is er Glühwein of warme chocolademelk voor de bezoekers.

Toegangsprijs: € 10, - inclusief consumptie.

Voor Vocalei is plezier in zingen en gezamenlijk musiceren het uitgangspunt. Binnen de gegeven mogelijkheden wordt gestreefd naar een hoog muzikaal niveau. Het repertoire bestaat uit klassieke muziek (zowel religieus als wereldlijk) vanaf de 16^e tot de 21^e eeuw. Veel muziek wordt a capella uitgevoerd,

soms is er begeleiding van piano, orgel of een ensemble.

Onze dirigent is Arthur Koopman, die als professioneel koordirigent en organist onze muzikale kwaliteiten steeds verbetert. Met enthousiasme, humor en geduld leert hij ons veel op het gebied van klank en samenzang. Gewoonlijk geeft Vocalei eenmaal per jaar een concert. Dit jaar was dat een passieconcert in de Evangelisch-Lutherse kerk in Leiden. Daarnaast doet het koor regelmatig mee aan bijzondere evenementen als de Open Monumentendagen, verzorgt incidenteel een koffieconcert en treedt, in het kader van "Koren zingen voor Ouderen", enige keren per jaar op in zorgcentra.

Heleen Gombert - ter Beek

Stilte

In de vorige column ging het over bergen, naar aanleiding van de viering. Daarnaast was ook 'stilte' een thema, hetgeen door Marianne onder andere werd ingevuld door na de overweging stil te zijn. Mijn geplande meditatieve muziek verviel dus, ondergetekende werd ook geacht stil te zijn...

Toen zij voor aanvang van de dienst over de stilte kwam praten, refereerde ik aan een compositie die precies vier minuten en 33 seconden duurt en louter bestond uit stilte. Klaarblijkelijk hield dit onderwerp haar bezig, want ik kreeg per e-mail een verzoek of ik iets over 'stilte' kon schrijven. U zult begrijpen dat dat een lastig onderwerp is voor iemand die per definitie geluid wil maken.

Eerst even over die bijzondere compositie. Het is in 1952 geschreven door John Cage (1912 – 1992) en duurt vier minuten en 33 seconden. De pianist(e) loopt naar de piano en gaat zitten. Er wordt geen enkele toets aangeraakt. Het publiek ervaart stilte, die vervolgens blijkt te bestaan uit gekuch, het verzitten van mensen, geluiden van buitenaf etc. Zo klinkt het stuk elke keer weer anders.

Ik denk trouwens wel dat dit stuk het enige is dat ik goed op piano zou kunnen uitvoeren. Ik heb mijn aversie tegen het spelen erop (in tegenstelling tot ernaar luisteren!) al eens in een column uitgelegd, maar ik denk dat deze compositie nog wel zal lukken. Misschien zelfs zonder oefenen! Ik moet alleen precies die vier minuten en 33 seconden timen, maar daar kan ik mijn mobiele telefoon van de vorige column weer voor gebruiken.

Dit stuk kan niet goed op ons orgel uitgevoerd worden, want zelfs als ik geen toets aanraak maakt het al geluid. Allereerst is er de windmotor die ervoor zorgt dat het orgel van lucht wordt voorzien. Bij het aanzetten hoor je een doffe dreun (vrij zacht, maar wel merkbaar), en het permanente blazen ervan is hoorbaar. Ik kan me voorstellen dat u als kerkganger het nooit heeft gehoord, maar let maar eens op bij het begin van de 2e schriftlezing. Als er na deze lezing geen acclamatie of lied is, dan zet ik de motor dan al uit. Dan is het verschil wel te horen. Dan is er nog de orgelbank uit 1875. Die piept en kraakt, dus helemaal stil lukt derhalve niet.

Wat kan je als organist nog meer schrijven over stilte? Nou, er zijn momenten dat de dienstdoende organist(e) ook graag wil dat het stil(ler) is. Dit is een gevoelig onderwerp en elke organist(e) waar ook ter wereld kent het fenomeen waar geen oplossing voor lijkt te zijn: het ge**** (censuur door de schrijver dezes) voor de dienst door de aanwezigen. Ik zal dit keer geen mening aan u als lezer opdringen, het fenomeen is en blijft simpelweg onuitroeibaar. Ik volsta louter met wat feiten: een week voorafgaand aan de viering bestaat uit zes dagen, waarvan men elke dag zeg tussen 09:30 uur en 21:30 bereikbaar is. In die 72 uur kan men gebruik maken van een aantal communicatiemiddelen: vaste telefoon, mobiele telefoon, e-mail, fax, sms, videoboodschappen, WhatsApp, Facebook, Twitter, LinkedIn, brieven, ansichtkaarten en

zelfs een 'gesprek' (mensen zoeken elkaar op en praten dan even bij). Je vraagt je dan af wat mensen speciaal op zondag tussen 09:50 en 10:00 nog te bespreken hebben....

Nog een moment waarop door de organist wel eens stilte wordt gewenst: de preek duurt te lang. Geen probleem in de Regenboog, de overwegingen bij ons zijn prima qua lengte en (bijna) altijd qua inhoud. Ik heb ooit in een andere kerk een dominee meegemaakt die na 50 minuten nog aan zijn laatste punt moest beginnen. Ik was toen nog wat jonger en minder geduldig (althoewel..), en heb dat toen heel subtiel opgelost. Je zat daar vol in het zicht van de kansel en het aanzetten van de windmotor klonk als een straaljager die door de geluidsbarrière breekt. Dus ik ben in minuut 51 op de orgelbank gaan zitten en heb de windmotor aangezet. In minuut 52 klonk het amen....

Tot slot nog een laatste situatie waarbij ik in een kerk ook stilte prefereer. Ik kom graag in een kerkgebouw, van een klein kapelletje tot een imposante kathedraal. Je hoopt dan het aanwezige orgel te zien en zelfs te horen. Vervolgens staat er dan een cd aan.... Alsof dat recht doet aan het orgel en het gebouw... op zo'n moment komt Psalm 65 in mij op: 'de stilte zingt u toe'. Tot zover, ik ben nu ook weer even stil.

Frank Resslerer

Agenda

- Rozenkring: elke derde maandag van de maand van 20.15 tot 22.00 uur.
- Inloop koffieochtend: elke woensdag van 10.00 tot 12.00 uur;
- Repetitie Regenboogkoor: elke woensdag van 20.00 tot 22.00 uur;
- Inzamelen oud papier, metaal, kleding en artikelen Voedselbank: elke eerste donderdag van de maand van 10.00 tot 20.00 uur;
- Meditatie: Elke vrijdag van 09.15 tot 10.00 uur;
- Mothers Prayers: elke eerste vrijdag van de maand van 10.30 tot 12.00 uur;
- Regenboogdis: elke laatste vrijdag van de maand van 18.00 tot 20.00 uur;
- Italiaanse Mis: elke zondag om 12.15 uur;
- Regenboog open: elke werkdag van 10.00 tot 12.00 uur;
- Stiltecentrum open: elke werkdag van 10.00 tot 12.00 uur;

November		
Do 02	17.00 u	Allerzielen Buiten
Wo 08	13.30 u	Poëziemiddag
Ma 27	20.00 u	Leeskring
December		
Za 09	16.00 u	Kerstconcert Vocalei
Ma 11	20.00 u	Weinachtsoratorium
Wo 13	19.30 u	Filmavond
Za 16		Licht verbindt

Vieringen van de Oecumenische Geloofsgemeenschap in De Regenboog

Datum	Bijzonderheden	Voorgangers	Inzameling 2^e mandje
29-10	Ochtendgebed (de zondagsviering is gezamenlijk voor alle kerken bij 500 jaar reformatie in de Lutherse kerk)	Leden geloofsgemeenschap	Kerk in Actie - Hervormingsdag
05-11	Allerheiligen & Allerzielen, m.m.v. Regenboogkoor	Pw. M. Hoogervorst	PGL predikanten/kerkelijk werk
12-11	Viering van de Maaltijd	Ds. H. Snoek	PGL predikanten/kerkelijk werk
19-11	Theater Geurend Hooi	T. Snepvangers	RK Jongeren collecte
23-11	19.00 u Eucharistie	Pst. T. Visser	
26-11	3 ^e = Christus Koning	Ds. B. Schelhaas	PGL predikanten /kerkelijk werk
03-12	Advent 1, m.m.v. Regenboogkoor	Pw. M. Hoogervorst	Diaconie
10-12	Advent 2	Ds. H. Snoek	PKN Landelijk pastoraat
17-12	Advent 3	Leden geloofsgemeenschap	RK Vicariaat
24-12	10.00 u geen viering		
24-12	18.00 u kinderkerstfeest	Pw. M. Hoogervorst	
24-12	21.30 u Kerstnacht, m.m.v. Arcobaleno	Pst. T. Scholtes	RK Adventsactie
25-12	10.00 u Kerst, m.m.v. Regenboogkoor	Ds. Schelhaas	Kerk in Actie Binnenlands diaconaat

Alle zondagse vieringen beginnen om **10.00 uur**. Voor de allerkleinsten is er crèche. Voor kinderen van 4-12 jaar is er kindernevendienst.
Wij willen doopouders vragen vroegtijdig contact op te nemen met de voorganger in verband met een (gezamenlijk) voorbereidingsgesprek.
Neem contact op met Gerben Wessels (tel. 5899680) voor informatie over de jongerenvieringen.